

Tutkinnon perusteet

Turvallisuusalan perustutkinto, luonnos

OPETUSHALLITUS
UTBILDNINGSTYRELSEN

Turvallisuusalan perustutkinto, luonnos

Tutkinnon suorittaneen osaaminen

Turvallisuusalan perustutkinnon suorittaneella on laaja-alainen ammattitaito toimia turvallisuusalalla. Hänellä on syvempää osaamista vartioinnista, järjestyksenvalvonnasta, pelastustoiminnasta tai turvatekniikasta. Tutkinnon suorittanut ottaa työssään huomioon työhönsä vaikuttavan lainsäädännön ja tuntee turvallisuusalan viranomaisorganisaatiot sekä osaa toimia luontevasti monikulttuurisessa ympäristössä. Hän hallitsee työyhteisön jäsenelle kuuluvat velvoitteet ja työelämän pelisäännöt sekä vartijalle ja/tai järjestyksenvalvojalle kuuluvan voimankäytön.

Työtehtäviä, joissa tutkinnon suorittanut voi toimia

Turvallisuusalan perustutkinnon suorittanut voi toimia turvallisuusalan perustehtävissä, kuten vartijana, järjestyksenvalvojana, turvasuojaajana tai muissa turvallisuusalan tehtävissä.

Perusteen nimi	Turvallisuusalan perustutkinto, luonnos
Määräyksen diaarinumero	OPH-9999-2021
Tutkintonimikkeet	Turvallisuusvalvoja (10088)
Pdf luotu	20.04.2021

Sisältö

1. Tutkinnon muodostuminen.	1
2. Tutkinnon osat.	3
2.1. Turvallisuusvalvojan palvelutehtävissä toiminen, 30 osp.	3
2.2. Riskienhallinta ja turvallisuusdokumenttien laatiminen, 25 osp.	5
2.3. Pelastustoiminnan tehtävissä toimiminen, 30 osp.	6
2.4. Järjestyksenvalvonnan tehtävissä toimiminen, 20 osp.	9
2.5. Vartiointitehtävissä toimiminen, 30 osp.	10
2.6. Voimankäytön hallinta, 10 osp.	12
2.7. Voimankäytön hallinta vaativissa asiakastilanteissa, 15 osp.	14
2.8. Uhkatilanteisiin varautuminen ja tilannehallinta, 15 osp.	16
2.9. Turvajärjestelmien käyttäminen, 5 osp.	18
2.10. Turvasuojaustehtävissä toimiminen, 30 osp.	20
2.11. Turvajärjestelmän asentaminen ja huolto, 30 osp.	21
2.12. Turvatarkastustehtävissä toimiminen, 15 osp.	24
2.13. Ympäristöturvallisuustehtävissä toimiminen, 5 osp.	25
3. Liite. Arvoperusta.	28

1. Tutkinnon muodostuminen

Turvallisuusalan perustutkinnon laajuus on 180 osaamispistettä. Tutkinto muodostuu ammatillisista tutkinnon osista (145 osaamispistettä) ja yhteisistä tutkinnon osista (35 osaamispistettä). Ammatillisista tutkinnon osista pakollisia on 55 osaamispistettä ja valinnaisia 90 osaamispistettä.

AMMATILLISET TUTKINNON OSAT 145 OSP
145 osp
Pakolliset tutkinnon osat 55 osp
Turvallisuusvalvojan palvelutehtävissä toiminen, 30 osp
Riskienhallinta ja turvallisuudokumenttien laatiminen, 25 osp
Valinnaiset tutkinnon osat 90 osp
Pelastustoiminnan tehtävissä toimiminen, 30 osp
Järjestyksenvalvonnan tehtävissä toimiminen, 20 osp
Vartiointitehtävissä toimiminen, 30 osp
Voimankäytön hallinta, 10 osp
Voimankäytön hallinta vaativissa asiakastilanteissa, 15 osp
Uhkatilanteisiin varautuminen ja tilannehallinta, 15 osp
Turvajärjestelmien käyttäminen, 5 osp
Turvasuojaustehtävissä toimiminen, 30 osp
Turvajärjestelmän asentaminen ja huolto, 30 osp
Turvataarkastustehtävissä toimiminen, 15 osp
Ympäristöturvallisuustehtävissä toimiminen, 5 osp
Paikallisiin ammattitaitovaatimuksiin perustuva tutkinnon osa 5-15 osp
<i><p>Tutkinnon osa tai osat sisältävät työelämän paikallisten tarpeiden mukaista osaamista, joka soveltuu useamman kuin yhden työpaikan tarpeisiin. Koulutuksen järjestäjä nimeää tutkinnon osan työelämän toimintakokonaisuuden pohjalta ja määrittää sille laajuuden osaamispisteinä. Koulutuksen järjestäjä määrittelee ammattitaitovaatimukset ja osaamisen arvioinnin vastaavasti kuin ammatillisissa tutkinnon osissa.</p></i>
Tutkinnon osa ammatillisesta perustutkinnosta, ammattitutkinnosta tai erikoisammattitutkinnosta 5-15 osp
<i><p>Tutkintoon voi valita tutkinnon osan tai osia toisen ammatillisen perustutkinnon, ammattitutkinnon tai erikoisammattitutkinnon perusteesta.</p></i>
Korkeakouluopinnot 5-15 osp
<i><p>Tutkinnon osa sisältää ammatillista osaamista tukevia korkeakouluopintoja.</p></i>
Yhteisten tutkinnon osien osa-alueita, lukio-opintoja tai muita jatko-opintovalmiuksia tukevia opintoja 1-25 osp
YHTEISET TUTKINNON OSAT 35 OSP
Yhteisten tutkinnon osien valinnaiset osaamistavoitteet 9 osp
<i><p>Yhteisten tutkinnon osien valinnaiset osaamistavoitteet ovat tutkinnon perusteissa määrättyjä tai koulutuksen järjestäjän päättämiä muita valinnaisia osaamistavoitteita, jotka tukevat kyseisen tutkinnon osan ja sen osa-alueiden tutkinnon perusteissa määrättyjä tavoitteita. Valinnaisiin osaamistavoitteisiin voidaan sisällyttää myös opiskelijan aiemmin hankkimaa osaamista, joka tukee kyseisen tutkinnon osan ja sen osa-alueiden tutkinnon perusteissa määrättyjä osaamistavoitteita</p></i>

2. Tutkinnon osat

2.1. Turvallisuusvalvojan palvelutehtävissä toiminen, 30 osp

Ammattitaitovaatimukset

Opiskelija

Turvallisuusalan toimintaympäristö

Opiskelija

- noudattaa työelämän säädöksiä ja sopimuksia sekä aikatauluja
- huomioi työssään turvallisuusalaan ja perusoikeuksiin liittyvät säädökset
- tekee työtään turvallisuusalan viranomaisorganisaatiot, yhteisöt sekä niiden toimintaympäristön ja toimintaan vaikuttavat säädökset huomioiden
- toimii tarvittaessa monikulttuurisessa ympäristössä

Työtehtävään valmistautuminen

Opiskelija

- huolehtii työkunnostaan sekä tarkistaa oman työasunsa ja -välineistön kunnon
- selvittää työhönsä kuuluvat vastuut ja velvollisuudet
- selvittää kohteen normaalin toiminnan, turvallisuussuunnitelmien oleellisen sisällön, turvallisuusriskit sekä toimintaohjeet
- tutustuu kohteen alkusammutusvälineistöön ja poistumisreitteihin sekä ensiapuvälineistön sijaintiin
- huomioi työssään kohteen rakenteelliset ja turvallisuustekniset ratkaisut sekä ymmärtää niiden merkityksen kokonaisturvallisuuden kannalta
- tekee työtään muuttuvassa toimintaympäristössä

Palvelutehtävät

Opiskelija

- palvelee asiakkaita ja henkilökuntaa työohjeiden mukaisesti
- toimii työssään luottamuksellisesti ja asiakassuhteita edistäen
- huolehtii omasta ja toisten työturvallisuudesta säädösten sekä työpaikan ohjeiden mukaisesti
- toimii onnettomuuksia ennaltaehkäisevästi
- tekee havaintoja työkohteen turvallisuustilanteesta ja dokumentoi oleelliset asiat
- perehdyttää tarvittaessa asiakkaita ja henkilökuntaa turvallisuussuunnitelmien sisältöön ja niiden mukaiseen toimintaan

Poikkeavat tilanteet

Opiskelija

- valvoo työkohteessaan mahdollisten turvallisuuspoikkeamien syntymistä ja puuttuu niihin tarvittaessa
- opastaa asiakkaita, henkilökuntaa ja viranomaisia ohjeiden ja tilanteen vaatimalla tavalla myös vieraalla kielellä
- toimii hätätilanteissa sekä käynnistää tarvittavat ensitoimet
- toimii oikealla tavalla kohdatessaan kriisi- tai stressitilanteessa olevan henkilön

Jälkitoimet ja raportointi

Opiskelija

- raportoi kohteen turvallisuuden kehittämistarpeista ja huolehtii turvallisuusdokumenttien ajantasaisuudesta
- raportoi työvuoronsa lopussa työohjeen mukaisesti tehtäviin liittyneistä tapahtumista
- varmistaa kohteen turvajärjestelmien ja välineiden toimintakunnon.

Arviointi

Opiskelija	
Tyydyttävä 1	<ul style="list-style-type: none"> • toteuttaa työn ohjeiden mukaisesti • toimii yhteistyökykyisesti • tarvitsee joissakin tilanteissa lisäohjeita • hyödyntää työssä tarvittavaa perustietoa • muuttaa toimintaansa saamansa palautteen mukaisesti
Tyydyttävä 2	<ul style="list-style-type: none"> • toteuttaa työn oma-aloitteisesti ja ohjeiden mukaisesti • toimii yhteistyökykyisesti ja vuorovaikutteisesti • tarvitsee vain harvoissa tilanteissa lisäohjeita • hyödyntää työssä tarvittavaa tietoa tarkoituksenmukaisesti • muuttaa toimintaansa saamansa palautteen ja omien havaintojen mukaisesti
Hyvä 3	<ul style="list-style-type: none"> • toteuttaa työkokonaisuuden itsenäisesti • toimii yhteistyökykyisesti ja aloitteellisesti vuorovaikutustilanteissa • selviytyy tavanomaisista ongelmanratkaisutilanteista • hyödyntää työssä tarvittavaa tietoa monipuolisesti • arvioi suoriutumistaan realistisesti
Hyvä 4	<ul style="list-style-type: none"> • suunnittelee ja toteuttaa työkokonaisuuden itsenäisesti • toimii yhteistyökykyisesti ja rakentavasti vuorovaikutustilanteissa • selviytyy ongelmanratkaisutilanteista hyödyntäen monipuolisia ratkaisutapoja • soveltaa työssä tarvittavaa tietoa monipuolisesti ja perustellusti • arvioi suoriutumistaan realistisesti sekä tunnistaa vahvuuksiaan ja kehittämisen kohteitaan
Kiitettävä 5	<ul style="list-style-type: none"> • suunnittelee ja toteuttaa työkokonaisuuden itsenäisesti ottaen huomioon muut toimijat • toimii yhteistyökykyisesti ja rakentavasti haastavissakin vuorovaikutustilanteissa • soveltaa työssä tarvittavaa tietoa ongelmanratkaisutilanteissa monipuolisesti ja kriittisesti • esittää työhön ja toimintaympäristöön liittyviä perusteltuja kehittämissuhteita • arvioi suoriutumistaan realistisesti ja esittää perusteltuja ratkaisuja osaamisensa kehittämiseen • ymmärtää oman työnsä merkityksen osana laajempaa kokonaisuutta

Ammattitaidon osoittamistavat

Opiskelija osoittaa ammattitaitonsa näytössä tekemällä turvallisuuteen liittyviä käytännön työtehtäviä. Siltä osin kuin tutkinnon osassa vaadittua ammattitaitoa ei voida arvioida näytön perusteella, ammattitaidon osoittamista täydennetään yksilöllisesti muilla tavoin.

2.2. Riskienhallinta ja turvallisuusdokumenttien laatiminen, 25 osp

Ammattitaitovaatimukset

Opiskelija

Työtehtävään valmistautuminen

Opiskelija

- noudattaa työelämän säädöksiä ja sopimuksia sekä aikatauluja
- toimii osana työyhteisöä sekä noudattaa työpaikan ohjeita ja käytäntöjä
- tekee yhteistyötä kohteen henkilöstön kanssa
- selvittää kohteeseen liittyvien turvallisuussuunnitelmien ja dokumenttien sisällön
- tunnistaa kohteen turvallisuuteen liittyvät vaatimukset turvallisuussuunnitelmille ja -dokumenteille sekä niiden kehittämiseksi
- tunnistaa kohteeseen liittyviä vaaroja ja riskejä

Riskienhallinta

Opiskelija

- käyttää kohteesta saatua turvallisuuteen liittyvää tietoa työssään
- toimii tehtävissään työpaikan tai kohteen turvallisuussuunnitelmien ja -dokumenttien mukaisesti
- edistää yhteiskunnan turvallisuusstrategian ja muiden turvallisuustavoitteiden toteutumista
- soveltaa yritysturvallisuuden periaatteita työpaikan tarpeen ja olosuhteiden mukaan työssään, riskejä kartoittaessaan ja ohjeita laatiessaan
- laatii yritysturvallisuuden osa-alueisiin kohdistuvia pienimuotoisia riskikartoituksia rajattuihin kohteisiin
- käyttää yksinkertaista riskienarvioinnin menettelyä arvioidessaan toimitilaan, työhön, toimintaan tai muuhun rajattuun kohteeseen kohdistuvia riskejä riskienhallinnan periaatteiden mukaisesti
- perustelee toimintansa tai ehdotuksensa viitaten ohjeisiin tai säädöksiin
- käyttää tieto- ja viestintätekniikkaa työssään
- selvittää kohteeseen liittyviä tieto- ja kyberturvallisuuteen liittyviä näkökulmia
- tekee kohteen turvallisuutta parantavia ehdotuksia
- laatii turvallisuusdokumentin
- noudattaa työpaikan visuaalista ohjeistusta sekä muita ohjeita

Esittely ja jatkotoimet

Opiskelija

- esittelee työkohteen turvallisuutta edistäviä tuotoksia tarkoituksenmukaisin keinoin
- perehdyttää työpaikan henkilöstöä laatimaansa turvallisuusdokumenttiin.

Arviointi

Opiskelija	
Tyydyttävä 1	<ul style="list-style-type: none">• toteuttaa työn ohjeiden mukaisesti• toimii yhteistyökykyisesti• tarvitsee joissakin tilanteissa lisäohjeita• hyödyntää työssä tarvittavaa perustietoa• muuttaa toimintaansa saamansa palautteen mukaisesti
Tyydyttävä 2	<ul style="list-style-type: none">• toteuttaa työn oma-aloitteisesti ja ohjeiden mukaisesti• toimii yhteistyökykyisesti ja vuorovaikutteisesti• tarvitsee vain harvoissa tilanteissa lisäohjeita• hyödyntää työssä tarvittavaa tietoa tarkoituksenmukaisesti• muuttaa toimintaansa saamansa palautteen ja omien havaintojen mukaisesti
Hyvä 3	<ul style="list-style-type: none">• toteuttaa työkokonaisuuden itsenäisesti• toimii yhteistyökykyisesti ja aloitteellisesti vuorovaikutustilanteissa• selviytyy tavanomaisista ongelmanratkaisutilanteista• hyödyntää työssä tarvittavaa tietoa monipuolisesti• arvioi suoriutumistaan realistisesti
Hyvä 4	<ul style="list-style-type: none">• suunnittelee ja toteuttaa työkokonaisuuden itsenäisesti• toimii yhteistyökykyisesti ja rakentavasti vuorovaikutustilanteissa• selviytyy ongelmanratkaisutilanteista hyödyntäen monipuolisia ratkaisutapoja• soveltaa työssä tarvittavaa tietoa monipuolisesti ja perustellusti• arvioi suoriutumistaan realistisesti sekä tunnistaa vahvuuksiaan ja kehittämisen kohteitaan
Kiitettävä 5	<ul style="list-style-type: none">• suunnittelee ja toteuttaa työkokonaisuuden itsenäisesti ottaen huomioon muut toimijat• toimii yhteistyökykyisesti ja rakentavasti haastavissakin vuorovaikutustilanteissa• soveltaa työssä tarvittavaa tietoa ongelmanratkaisutilanteissa monipuolisesti ja kriittisesti• esittää työhön ja toimintaympäristöön liittyviä perusteltuja kehittämissuhteita• arvioi suoriutumistaan realistisesti ja esittää perusteltuja ratkaisuja osaamisensa kehittämiseen• ymmärtää oman työnsä merkityksen osana laajempaa kokonaisuutta

Ammattitaidon osoittamistavat

Opiskelija osoittaa ammattitaitonsa näytössä käytännön työtehtävissä laatimalla pelastussuunnitelman, turvallisuusohjeen tai muun turvallisuusdokumentin. Siltä osin kuin tutkinnon osassa vaadittua ammattitaitoa ei voida arvioida näytön perusteella, ammattitaidon osoittamista täydennetään yksilöllisesti muilla tavoin.

2.3. Pelastustoiminnan tehtävissä toimiminen, 30 osp

Ammattitaitovaatimukset

Opiskelija

Säädökset

Opiskelija

- noudattaa työelämän säädöksiä ja sopimuksia sekä aikatauluja
- kartoittaa kohteen säädös- ja turvallisuusvelvoitteita
- huomioi työssään rakenteellisen paloturvallisuuden peruseräatteen
- tekee työtään tulitöiden turvallisuusasiat huomioiden

Omatoiminen varautuminen

Opiskelija

- tekee työtään huomioiden omatoimiseen varautumiseen liittyvät säädökset
- tunnistaa kiinteistön haltijan vastuut ja toiminnan harjoittajan velvoitteet omatoimisessa varautumisessa
- järjestää pienimuotoisen turvallisuusviestintä- tai koulutustilaisuuden
- tekee väestönsuojan vuositarkastuksen
- huomioi työssään onnettomuuden vaaran ennalta ehkäisevät toimenpiteet
- käyttää kohteen alkusammutus- ja raivausvälineistöä ohjeiden mukaisesti
- tekee palovartioiden tehtäviä

Riskienhallinta

Opiskelija

- tunnistaa tulipalon tai muun onnettomuuden vaarat, riskit ja poikkeamat rajatussa kohteessa
- tekee pienimuotoisen turvallisuustason arvioinnin rajattuun kohteeseen
- toimii tarvittaessa työpaikan edustajana pelastusviranomaisen valvontatehtävissä

Turvallisuusasiakirjat

Opiskelija

- kuvaa pelastussuunnitelman laatimisen prosessin ja teoreettisen perustan
- tekee tai päivittää kohteen pelastussuunnitelman, poistumisturvallisuus selvityksen tai muun turvallisuusasiakirjan ja siihen liittyvät riskienarvioinnin johtopäätelmät

Turvallisuustekniikka

Opiskelija

- tunnistaa olemassa olevat pelastustoimen tekniset järjestelmät kohteessa ja selvittää niiden toiminnan
- toimii tilanteen edellyttämällä tavalla pelastustoimen teknisten järjestelmien hälytys- ja huoltotilanteissa

Onnettomuustilanteet, alkusammutus ja pelastustoimen ensitoimenpiteet

Opiskelija

- tekee tarvittaessa hätäilmoituksen ja aloittaa tarvittavat ensitoimet
- käynnistää tarvittaessa toiminnan evakuointi- ja suojautumistilanteissa
- tuntee sammutusvälineiden sijainnin, palofysiikan ja -kemian perusteet, syttymistyytit ja -lähteet, helposti syttyvät materiaalit, palovaarat ja palon leviämismekanismien
- avustaa pelastusryhmän tai pelastusjoukkueen johtajaa sammutus- tai muussa onnettomuustilanteessa
- tekee alkusammutuksen valitsemalla oikean tyyppiluokituksen mukaiset sammutusvälineet
- käyttää viestivälineitä ohjeiden mukaisesti
- käyttää tilanteeseen sopivia suojavälineitä
- toteuttaa tarvittaessa uhrin hätäsiirron ja tunnistaa tilanteen, jolloin uhria ei pidä siirtää
- antaa tarvittaessa ensiapua

- antaa hätäensivun ihmisen peruselintoimintojen ylläpitämiseksi
- tunnistaa lisäävun tarpeen ja kutsuu tarvittaessa apua.

Arviointi

Opiskelija	
Tyydyttävä 1	<ul style="list-style-type: none"> • toteuttaa työn ohjeiden mukaisesti • toimii yhteistyökykyisesti • tarvitsee joissakin tilanteissa lisäohjeita • hyödyntää työssä tarvittavaa perustietoa • muuttaa toimintaansa saamansa palautteen mukaisesti
Tyydyttävä 2	<ul style="list-style-type: none"> • toteuttaa työn oma-aloitteisesti ja ohjeiden mukaisesti • toimii yhteistyökykyisesti ja vuorovaikutteisesti • tarvitsee vain harvoissa tilanteissa lisäohjeita • hyödyntää työssä tarvittavaa tietoa tarkoituksenmukaisesti • muuttaa toimintaansa saamansa palautteen ja omien havaintojen mukaisesti
Hyvä 3	<ul style="list-style-type: none"> • toteuttaa työkokonaisuuden itsenäisesti • toimii yhteistyökykyisesti ja aloitteellisesti vuorovaikutustilanteissa • selviytyy tavanomaisista ongelmanratkaisutilanteista • hyödyntää työssä tarvittavaa tietoa monipuolisesti • arvioi suoriutumistaan realistisesti
Hyvä 4	<ul style="list-style-type: none"> • suunnittelee ja toteuttaa työkokonaisuuden itsenäisesti • toimii yhteistyökykyisesti ja rakentavasti vuorovaikutustilanteissa • selviytyy ongelmanratkaisutilanteista hyödyntäen monipuolisia ratkaisutapoja • soveltaa työssä tarvittavaa tietoa monipuolisesti ja perustellusti • arvioi suoriutumistaan realistisesti sekä tunnistaa vahvuuksiaan ja kehittämisen kohteitaan
Kiitettävä 5	<ul style="list-style-type: none"> • suunnittelee ja toteuttaa työkokonaisuuden itsenäisesti ottaen huomioon muut toimijat • toimii yhteistyökykyisesti ja rakentavasti haastavissakin vuorovaikutustilanteissa • soveltaa työssä tarvittavaa tietoa ongelmanratkaisutilanteissa monipuolisesti ja kriittisesti • esittää työhön ja toimintaympäristöön liittyviä perusteltuja kehittämissuhteita • arvioi suoriutumistaan realistisesti ja esittää perusteltuja ratkaisuja osaamisensa kehittämiseen • ymmärtää oman työnsä merkityksen osana laajempaa kokonaisuutta

Ammattitaidon osoittamistavat

Opiskelija osoittaa ammattitaitonsa näytössä tekemällä käytännön riskienhallinnan tehtäviä sekä pienimuotoisia sammutus- ja pelastustehtäviä. Siltä osin kuin tutkinnon osassa vaadittua ammattitaitoa ei voida arvioida näytön perusteella, ammattitaidon osoittamista täydennetään yksilöllisesti muilla tavoin.

2.4. Järjestyksenvalvonnan tehtävissä toimiminen, 20 osp

Ammattitaitovaatimukset

Opiskelija

- noudattaa työelämän säädöksiä ja sopimuksia sekä aikatauluja
- toimii asetusten, ohjeiden ja lainsäädännön vaatimalla tavalla
- huomioi perus- ja ihmisoikeudet työtehtävissä
- huomioi työssään tietoturvallisuuden edellyttämät vaatimukset
- varustautuu ja pukeutuu järjestyksenvalvojan työtehtävän edellyttämällä tavalla
- toimii järjestyksenvalvojana työympäristön mukaisesti
- huomioi järjestyksenvalvojan tehtävää suorittaessaan itseään, asiakkaita ja työympäristöään vaarantavia tekijöitä
- huomioi työssään sanallisen ja sanattoman viestinnän erilaisissa vuorovaikutustilanteissa
- palvelee asiakkaita ja henkilökuntaa ohjeiden mukaisesti ja toimii asiakassuhteita edistäen
- ilmoittaa toimenpiteen perusteen asiakkaalle
- tarkastaa henkilön, joka ei tee vastarintaa, sekä hänen mukanaan olevat tavarat
- toimii hätävarjelutilanteessa itseään ja muita suojaen, hätävarjelua ja voimankäyttöä säätelevän lainsäädännön mukaisesti
- ohjaa kohdehenkilön toimintaa positiivisessa vuorovaikutuksessa neuvoin ja kehotuksin
- ottaa tarvittaessa kiinni henkilön, joka ei tee vastarintaa
- poistaa tarvittaessa toimialueeltaan henkilön, joka ei tee vastarintaa
- estää tarvittaessa pääsyn henkilöltä, joka ei tee vastarintaa
- käyttää perustellusti fyysisiä voimakeinoja, käsirautoja ja vinyylipatukkaa
- antaa tarvittaessa hätäensiapua ja käyttää defibrillaattoria
- käynnistää onnettomuus tai hätätilanteessa alkutoimet ja hälyttää lisäapua tarvittaessa
- toimii yhteistyössä viranomaisten kanssa
- raportoi työnsä edellyttämällä tavalla.

Arviointi

Opiskelija	
Tyydyttävä 1	<ul style="list-style-type: none">• toteuttaa työn ohjeiden mukaisesti• toimii yhteistyökykyisesti• tarvitsee joissakin tilanteissa lisäohjeita• hyödyntää työssä tarvittavaa perustietoa• muuttaa toimintaansa saamansa palautteen mukaisesti
Tyydyttävä 2	<ul style="list-style-type: none">• toteuttaa työn oma-aloitteisesti ja ohjeiden mukaisesti• toimii yhteistyökykyisesti ja vuorovaikutteisesti• tarvitsee vain harvoissa tilanteissa lisäohjeita• hyödyntää työssä tarvittavaa tietoa tarkoituksenmukaisesti• muuttaa toimintaansa saamansa palautteen ja omien havaintojen mukaisesti
Hyvä 3	<ul style="list-style-type: none">• toteuttaa työkokonaisuuden itsenäisesti• toimii yhteistyökykyisesti ja aloitteellisesti vuorovaikutustilanteissa• selviytyy tavanomaisista ongelmanratkaisutilanteista• hyödyntää työssä tarvittavaa tietoa monipuolisesti• arvioi suoriutumistaan realistisesti
Hyvä 4	<ul style="list-style-type: none">• suunnittelee ja toteuttaa työkokonaisuuden itsenäisesti• toimii yhteistyökykyisesti ja rakentavasti vuorovaikutustilanteissa• selviytyy ongelmanratkaisutilanteista hyödyntäen monipuolisia ratkaisutapoja• soveltaa työssä tarvittavaa tietoa monipuolisesti ja perustellusti• arvioi suoriutumistaan realistisesti sekä tunnistaa vahvuuksiaan ja kehittämisen kohteitaan
Kiitettävä 5	<ul style="list-style-type: none">• suunnittelee ja toteuttaa työkokonaisuuden itsenäisesti ottaen huomioon muut toimijat• toimii yhteistyökykyisesti ja rakentavasti haastavissakin vuorovaikutustilanteissa• soveltaa työssä tarvittavaa tietoa ongelmanratkaisutilanteissa monipuolisesti ja kriittisesti• esittää työhön ja toimintaympäristöön liittyviä perusteltuja kehittämissuhteita• arvioi suoriutumistaan realistisesti ja esittää perusteltuja ratkaisuja osaamisensa kehittämiseen• ymmärtää oman työnsä merkityksen osana laajempaa kokonaisuutta

Ammattitaidon osoittamistavat

Opiskelija osoittaa ammattitaitonsa näytössä järjestyksenvalvojan peruskoulutuksen hyväksytysti suoritettulla kokeella sekä tekemällä järjestyksenpidollisia työtehtäviä. Siltä osin kuin tutkinnon osassa vaadittua ammattitaitoa ei voida arvioida näytön perusteella, ammattitaidon osoittamista täydennetään yksilöllisesti muilla tavoin.

2.5. Vartiointitehtävissä toimiminen, 30 osp

Ammattitaitovaatimukset

Opiskelija

- noudattaa työelämän säädöksiä ja sopimuksia sekä aikatauluja

- varustautuu ja pukeutuu työtehtävän mukaisesti
- palvelee asiakkaita ja henkilökuntaa ohjeiden mukaisesti ja toimii asiakassuhteita edistäen
- tekee työtään säädösten mukaisesti
- huomioi työssään tietoturvallisuuden edellyttämät vaatimukset
- huomioi työssään sanallisen ja sanattoman viestinnän erilaisissa vuorovaikutustilanteissa
- toimii eri vartiointimuodoissa työohjeiden mukaisesti
- ohjaa kohdehenkilön toimintaa positiivisessa vuorovaikutuksessa neuvoin ja kehotuksin
- toimii hätävarjelutilanteessa itseään ja muita suojaten säädösten mukaisesti
- toimii yhteistyössä poliisi- ja pelastusviranomaisten kanssa
- ilmoittaa toimenpiteen perusteen asiakkaalle
- estää tarvittaessa pääsyn henkilöltä, joka ei tee vastarintaa
- poistaa tarvittaessa henkilön, joka ei tee vastarintaa
- ottaa tarvittaessa kiinni henkilön, joka ei tee vastarintaa
- tarkastaa kiinniottamansa henkilön, joka ei tee vastarintaa, sekä hänen mukanaan olevat tavarat
- käyttää voimakeinoja perustellusti
- antaa hätäensiapua ja käyttää defibrillaattoria
- käynnistää pelastustoiminnan tarvittaessa
- käyttää vartijan työtehtävissä tarvittavia tietoteknisiä ohjelmia sekä viestintävälineitä
- huomioi itseään, asiakkaita ja työympäristöään vaarantavia tekijöitä
- suunnittelee omaa työtään asiakaskohteen työohjeiden mukaisesti ja ottaa huomioon aikataulut
- suojaa ja eristää rikospaikan
- tekee poistumistarkastuksen kohdehenkilöitä kunnioittaen
- käyttää rikosilmoitinjärjestelmää työtehtävissä
- säilyttää ja käyttää asiakaskohteen avaimia ja tunnisteita asianmukaisesti
- toimii yksinkertaisissa ongelma- ja vikatilanteissa työtehtävien edellyttämällä tavalla.

Arviointi

Opiskelija	
Tyydyttävä 1	<ul style="list-style-type: none">toteuttaa työn ohjeiden mukaisestitoimii yhteistyökykyisestitarvitsee joissakin tilanteissa lisäohjeitahyödyntää työssä tarvittavaa perustietoamuuttaa toimintaansa saamansa palautteen mukaisesti
Tyydyttävä 2	<ul style="list-style-type: none">toteuttaa työn oma-aloitteisesti ja ohjeiden mukaisestitoimii yhteistyökykyisesti ja vuorovaikutteisestitarvitsee vain harvoissa tilanteissa lisäohjeitahyödyntää työssä tarvittavaa tietoa tarkoituksenmukaisestimuuttaa toimintaansa saamansa palautteen ja omien havaintojen mukaisesti
Hyvä 3	<ul style="list-style-type: none">toteuttaa työkokonaisuuden itsenäisestitoimii yhteistyökykyisesti ja aloitteellisesti vuorovaikutustilanteissaselviytyy tavanomaisista ongelmanratkaisutilanteistahyödyntää työssä tarvittavaa tietoa monipuolisestiarvioi suoriutumistaan realistisesti
Hyvä 4	<ul style="list-style-type: none">suunnittelee ja toteuttaa työkokonaisuuden itsenäisestitoimii yhteistyökykyisesti ja rakentavasti vuorovaikutustilanteissaselviytyy ongelmanratkaisutilanteista hyödyntäen monipuolisia ratkaisutapojasoveltaa työssä tarvittavaa tietoa monipuolisesti ja perustellustiarvioi suoriutumistaan realistisesti sekä tunnistaa vahvuuksiaan ja kehittämisen kohteitaan
Kiitettävä 5	<ul style="list-style-type: none">suunnittelee ja toteuttaa työkokonaisuuden itsenäisesti ottaen huomioon muut toimijattoimii yhteistyökykyisesti ja rakentavasti haastavissakin vuorovaikutustilanteissasoveltaa työssä tarvittavaa tietoa ongelmanratkaisutilanteissa monipuolisesti ja kriittisestiesittää työhön ja toimintaympäristöön liittyviä perusteltuja kehittämissuhteitaarvioi suoriutumistaan realistisesti ja esittää perusteltuja ratkaisuja osaamisensa kehittämiseenymmärtää oman työnsä merkityksen osana laajempaa kokonaisuutta

Ammattitaidon osoittamistavat

Opiskelija osoittaa ammattitaitonsa näytössä suorittamalla hyväksytysti vartijan peruskoulutuksen ja siihen liittyvät kokeet ja tekemällä käytännön vartiointitehtäviä. Siltä osin kuin tutkinnon osassa vaadittua ammattitaitoa ei voida arvioida näytön perusteella, ammattitaidon osoittamista täydennetään yksilöllisesti muilla tavoin.

2.6. Voimankäytön hallinta, 10 osp

Tutkinnonosaa ei voi valita, jos on valinnut Voimankäytön hallinta vaativissa asiakastilanteissa tutkinnon osan.

Ennen tutkinnon osan näyttöä, opiskelijan tulee suorittaa hyväksytysti Järjestyksenvalvonnan tehtävissä toimiminen tai Vartiointitehtävissä toimiminen tutkinnon osa.

Ammattitaitovaatimukset

Opiskelija

- kantaa voimankäyttövälineitä säädösten mukaisesti
- hallitsee tasapainoisen liikkumisen periaatteet
- toimii myönteisessä vuorovaikutuksessa asiakkaan kanssa sovinnollisuutta edistäen
- ohjaa asiakasta neuvoin ja kehotuksin
- ilmoittaa toimenpiteen perusteen asiakkaalle
- varoittaa voimakeinojen käytöstä
- valitsee tarkoituksenmukaisen voimakeinon
- käyttää fyysisiä voimakeinoja oikeaoppisesti voimankäyttötilanteissa
- käyttää vinyylipatukkaa lyöntialueet huomioiden
- käyttää käsirautoja
- käyttää kaasusumutinta
- käyttää teleskooppipatukkaa lyöntialueet huomioiden
- seuraa käytetyn välineen vaikuttavuutta ja sopeuttaa toimintaansa vaikutusten mukaan
- antaa ensiapua sumuttimen altistuksen jälkeen
- toimii yhteistyössä työparin kanssa voimankäyttötilanteessa
- raportoi käytetyistä voimakeinoista.

Arviointi

Opiskelija	
Tyydyttävä 1	<ul style="list-style-type: none">toteuttaa työn ohjeiden mukaisestitoimii yhteistyökykyisestitarvitsee joissakin tilanteissa lisäohjeitahyödyntää työssä tarvittavaa perustietoamuuttaa toimintaansa saamansa palautteen mukaisesti
Tyydyttävä 2	<ul style="list-style-type: none">toteuttaa työn oma-aloitteisesti ja ohjeiden mukaisestitoimii yhteistyökykyisesti ja vuorovaikutteisestitarvitsee vain harvoissa tilanteissa lisäohjeitahyödyntää työssä tarvittavaa tietoa tarkoituksenmukaisestimuuttaa toimintaansa saamansa palautteen ja omien havaintojen mukaisesti
Hyvä 3	<ul style="list-style-type: none">toteuttaa työkokonaisuuden itsenäisestitoimii yhteistyökykyisesti ja aloitteellisesti vuorovaikutustilanteissaselviytyy tavanomaisista ongelmanratkaisutilanteistahyödyntää työssä tarvittavaa tietoa monipuolisestiarvioi suoriutumistaan realistisesti
Hyvä 4	<ul style="list-style-type: none">suunnittelee ja toteuttaa työkokonaisuuden itsenäisestitoimii yhteistyökykyisesti ja rakentavasti vuorovaikutustilanteissaselviytyy ongelmanratkaisutilanteista hyödyntäen monipuolisia ratkaisutapojasoveltaa työssä tarvittavaa tietoa monipuolisesti ja perustellustiarvioi suoriutumistaan realistisesti sekä tunnistaa vahvuuksiaan ja kehittämisen kohteitaan
Kiitettävä 5	<ul style="list-style-type: none">suunnittelee ja toteuttaa työkokonaisuuden itsenäisesti ottaen huomioon muut toimijattoimii yhteistyökykyisesti ja rakentavasti haastavissakin vuorovaikutustilanteissasoveltaa työssä tarvittavaa tietoa ongelmanratkaisutilanteissa monipuolisesti ja kriittisestiesittää työhön ja toimintaympäristöön liittyviä perusteltuja kehittämissuhteitaarvioi suoriutumistaan realistisesti ja esittää perusteltuja ratkaisuja osaamisensa kehittämiseenymmärtää oman työnsä merkityksen osana laajempaa kokonaisuutta

Ammattitaidon osoittamistavat

Opiskelija osoittaa ammattitaitonsa simuloidussa voimankäytön näytössä. Siltä osin kuin tutkinnon osassa vaadittua ammattitaitoa ei voida arvioida näytön perusteella, ammattitaidon osoittamista täydennetään yksilöllisesti muilla tavoin.

2.7. Voimankäytön hallinta vaativissa asiakastilanteissa, 15 osp

Tutkinnonosaa ei voi valita, jos on valinnut Voimankäytön hallinta tutkinnonosan.

Ennen tutkinnon osan näyttöä, opiskelijan tulee suorittaa hyväksytysti Järjestyksenvalvonnan tehtävissä toimiminen tai Vartiointitehtävissä toimiminen tutkinnon osa.

Ammattitaitovaatimukset

Opiskelija

Voimankäyttö

Opiskelija

- toimii voimankäyttö- ja hätävarjelutilanteissa säädösten mukaisesti
- kantaa voimankäyttövälineitä säädösten mukaisesti
- hallitsee tasapainoisen liikkumisen periaatteet
- toimii myönteisessä vuorovaikutuksessa asiakkaan kanssa sovinnollisuutta edistäen
- ohjaa asiakasta neuvoin ja kehotuksin
- ilmoittaa toimenpiteen perusteen asiakkaalle
- varoittaa voimakeinojen käytöstä
- valitsee tarkoituksenmukaisen voimakeinon
- käyttää fyysisiä voimakeinoja oikeaoppisesti voimankäyttötilanteissa
- käyttää vinyylipatukkaa lyöntialueet huomioiden
- käyttää käsirautoja
- käyttää kaasusumutinta
- käyttää teleskooppipatukkaa lyöntialueet huomioiden
- seuraa käytetyn välineen vaikuttavuutta ja sopeuttaa toimintaansa vaikutusten mukaan
- antaa ensiapua sumuttimen altistuksen jälkeen
- toimii yhteistyössä työparin kanssa voimankäyttötilanteessa
- raportoi käytetyistä voimakeinoista

Vaativat asiakastilanteet

Opiskelija

- käyttää fyysisiä voimakeinojen vaativissa voimankäyttötilanteissa
- käyttää perustellusti voimakeinoja poistamis-, pääsynesto-, kiinniottilanteissa sekä pakenemisen estämiseksi ja turvallisuustarkastuksen tekemiseksi
- käyttää perustellusti voimakeinoja kielletyn esineen tai aineen poisottamiseksi
- valitsee tilanteeseen sopivan voimakeinon tai luopuu voimankäytöstä perustellusti
- käyttää teleskooppipatukkaa voimankäyttötilanteessa vastarintaa tekevään henkilöön
- käyttää kaasusumutinta voimankäyttötilanteessa vastarintaa tekevään henkilöön
- toimii voimankäyttötilanteissa säädösten mukaisesti toimintansa perustellen
- raportoi perustellen käyttämistään voimakeinosta työpaikan ohjeiden ja säädösten edellyttämällä tavalla

Hätävarjelu

Opiskelija

- toimii hätävarjelutilanteissa säädösten mukaisesti toimintansa perustellen
- käyttää teleskooppipatukkaa hätävarjelutilanteessa
- käyttää kaasusumutinta hätävarjelutilanteessa
- toimii hätävarjelutilanteessa tarkoituksenmukaisesti.

Arviointi

Opiskelija	
Tyydyttävä 1	<ul style="list-style-type: none">• toteuttaa työn ohjeiden mukaisesti• toimii yhteistyökykyisesti• tarvitsee joissakin tilanteissa lisäohjeita• hyödyntää työssä tarvittavaa perustietoa• muuttaa toimintaansa saamansa palautteen mukaisesti
Tyydyttävä 2	<ul style="list-style-type: none">• toteuttaa työn oma-aloitteisesti ja ohjeiden mukaisesti• toimii yhteistyökykyisesti ja vuorovaikutteisesti• tarvitsee vain harvoissa tilanteissa lisäohjeita• hyödyntää työssä tarvittavaa tietoa tarkoituksenmukaisesti• muuttaa toimintaansa saamansa palautteen ja omien havaintojen mukaisesti
Hyvä 3	<ul style="list-style-type: none">• toteuttaa työkokonaisuuden itsenäisesti• toimii yhteistyökykyisesti ja aloitteellisesti vuorovaikutustilanteissa• selviytyy tavanomaisista ongelmanratkaisutilanteista• hyödyntää työssä tarvittavaa tietoa monipuolisesti• arvioi suoriutumistaan realistisesti
Hyvä 4	<ul style="list-style-type: none">• suunnittelee ja toteuttaa työkokonaisuuden itsenäisesti• toimii yhteistyökykyisesti ja rakentavasti vuorovaikutustilanteissa• selviytyy ongelmanratkaisutilanteista hyödyntäen monipuolisia ratkaisutapoja• soveltaa työssä tarvittavaa tietoa monipuolisesti ja perustellusti• arvioi suoriutumistaan realistisesti sekä tunnistaa vahvuuksiaan ja kehittämisen kohteitaan
Kiitettävä 5	<ul style="list-style-type: none">• suunnittelee ja toteuttaa työkokonaisuuden itsenäisesti ottaen huomioon muut toimijat• toimii yhteistyökykyisesti ja rakentavasti haastavissakin vuorovaikutustilanteissa• soveltaa työssä tarvittavaa tietoa ongelmanratkaisutilanteissa monipuolisesti ja kriittisesti• esittää työhön ja toimintaympäristöön liittyviä perusteltuja kehittämissuhteita• arvioi suoriutumistaan realistisesti ja esittää perusteltuja ratkaisuja osaamisensa kehittämiseen• ymmärtää oman työnsä merkityksen osana laajempaa kokonaisuutta

Ammattitaidon osoittamistavat

Opiskelija osoittaa ammattitaitonsa simuloidussa voimankäytön näytössä. Siltä osin kuin tutkinnon osassa vaadittua ammattitaitoa ei voida arvioida näytön perusteella, ammattitaidon osoittamista täydennetään yksilöllisesti muilla tavoin.

2.8. Uhatilanteisiin varautuminen ja tilannehallinta, 15 osp

Ammattitaitovaatimukset

Opiskelija

Varautuminen

16

Opiskelija

- tekee työtään uhkatilanteisiin liittyvät säädökset huomioiden
- tunnistaa työtehtäväänsä liittyviä henkilöturvallisuusriskejä
- tekee kehittäviä ehdotuksia havaittuihin riskeihin
- suunnittelee työtehtävänsä riskit huomioiden
- suunnittelee turvallisen työympäristön uhkatilanteen kohtaamisen varalle
- valitsee uhkaan nähden oikeanlaiset henkilösuojavälineet
- varautuu turvallisuustehtävissä tyypillisimmin kohdattaviin tartuntatauteihin

Uhkatilanteissa toimiminen

Opiskelija

- toimii tilanteissa, joissa yhdistyy uhkatilanne ja muu poikkeus- tai hätätilanne
- osaa toimia verityötapaturmassa
- toimii erilaisissa asiakaspalvelutilanteissa väkivaltaisen ja päihtyneen asiakkaan kanssa
- toimii uhkatilanteiden hallintaan liittyvissä ensiaputilanteissa
- toimii yhteistyössä viranomaisten kanssa ja noudattaa näiden antamia ohjeita ja määräyksiä
- raportoi uhkatilanteen huomioiden ohjeet, tilanteeseen osallisten ja oma oikeusturva

Vuorovaikutustilanteet

Opiskelija

- ottaa huomioon erilaisissa tilanteissa stressireaktioiden vaikutukset eri osapuoliin
- hallitsee keinoja akuutin stressin hallitsemiseksi ja kehittää omaa resilienssiään
- tunnistaa tilanteita ja olosuhteita, jotka voivat olla traumaattisia ja hakee tarvittaessa apua.

Arviointi

Opiskelija	
Tyydyttävä 1	<ul style="list-style-type: none">• toteuttaa työn ohjeiden mukaisesti• toimii yhteistyökykyisesti• tarvitsee joissakin tilanteissa lisäohjeita• hyödyntää työssä tarvittavaa perustietoa• muuttaa toimintaansa saamansa palautteen mukaisesti
Tyydyttävä 2	<ul style="list-style-type: none">• toteuttaa työn oma-aloitteisesti ja ohjeiden mukaisesti• toimii yhteistyökykyisesti ja vuorovaikutteisesti• tarvitsee vain harvoissa tilanteissa lisäohjeita• hyödyntää työssä tarvittavaa tietoa tarkoituksenmukaisesti• muuttaa toimintaansa saamansa palautteen ja omien havaintojen mukaisesti
Hyvä 3	<ul style="list-style-type: none">• toteuttaa työkokonaisuuden itsenäisesti• toimii yhteistyökykyisesti ja aloitteellisesti vuorovaikutustilanteissa• selviytyy tavanomaisista ongelmanratkaisutilanteista• hyödyntää työssä tarvittavaa tietoa monipuolisesti• arvioi suoriutumistaan realistisesti
Hyvä 4	<ul style="list-style-type: none">• suunnittelee ja toteuttaa työkokonaisuuden itsenäisesti• toimii yhteistyökykyisesti ja rakentavasti vuorovaikutustilanteissa• selviytyy ongelmanratkaisutilanteista hyödyntäen monipuolisia ratkaisutapoja• soveltaa työssä tarvittavaa tietoa monipuolisesti ja perustellusti• arvioi suoriutumistaan realistisesti sekä tunnistaa vahvuuksiaan ja kehittämisen kohteitaan
Kiitettävä 5	<ul style="list-style-type: none">• suunnittelee ja toteuttaa työkokonaisuuden itsenäisesti ottaen huomioon muut toimijat• toimii yhteistyökykyisesti ja rakentavasti haastavissakin vuorovaikutustilanteissa• soveltaa työssä tarvittavaa tietoa ongelmanratkaisutilanteissa monipuolisesti ja kriittisesti• esittää työhön ja toimintaympäristöön liittyviä perusteltuja kehittämissuhteita• arvioi suoriutumistaan realistisesti ja esittää perusteltuja ratkaisuja osaamisensa kehittämiseen• ymmärtää oman työnsä merkityksen osana laajempaa kokonaisuutta

Ammattitaidon osoittamistavat

Opiskelija osoittaa ammattitaitonsa näytössä käytännön työtehtävissä tai simuloitussa työympäristössä. Siltä osin kuin tutkinnon osassa vaadittua ammattitaitoa ei voida arvioida näytön perusteella, ammattitaidon osoittamista täydennetään yksilöllisesti muilla tavoin.

2.9. Turvajärjestelmien käyttäminen, 5 osp

Ammattitaitovaatimukset

Opiskelija

- noudattaa työelämän säädöksiä ja sopimuksia sekä aikatauluja
- käyttää työssään teknisiä turvajärjestelmiä

- tekee työtään säädösten ja ohjeiden mukaisesti
- toimii vikatilanteissa työtehtävien edellyttämällä tavalla kohteen toiminnan jatkuvuutta ja tarvittaessa huoltotoimia edistäen
- opastaa asiakaskohteessa käyttäjiä turvajärjestelmien oikeaan käyttöön
- ottaa huomioon oman ja asiakkaan turvallisuuden kannalta oleelliset asiat
- raportoi työnsä tilanteen edellyttämällä tavalla.

Arviointi

Opiskelija	
Tyydyttävä 1	<ul style="list-style-type: none"> • toteuttaa työn ohjeiden mukaisesti • toimii yhteistyökykyisesti • tarvitsee joissakin tilanteissa lisäohjeita • hyödyntää työssä tarvittavaa perustietoa • muuttaa toimintaansa saamansa palautteen mukaisesti
Tyydyttävä 2	<ul style="list-style-type: none"> • toteuttaa työn oma-aloitteisesti ja ohjeiden mukaisesti • toimii yhteistyökykyisesti ja vuorovaikutteisesti • tarvitsee vain harvoissa tilanteissa lisäohjeita • hyödyntää työssä tarvittavaa tietoa tarkoituksenmukaisesti • muuttaa toimintaansa saamansa palautteen ja omien havaintojen mukaisesti
Hyvä 3	<ul style="list-style-type: none"> • toteuttaa työkokonaisuuden itsenäisesti • toimii yhteistyökykyisesti ja aloitteellisesti vuorovaikutustilanteissa • selviytyy tavanomaisista ongelmanratkaisutilanteista • hyödyntää työssä tarvittavaa tietoa monipuolisesti • arvioi suoriutumistaan realistisesti
Hyvä 4	<ul style="list-style-type: none"> • suunnittelee ja toteuttaa työkokonaisuuden itsenäisesti • toimii yhteistyökykyisesti ja rakentavasti vuorovaikutustilanteissa • selviytyy ongelmanratkaisutilanteista hyödyntäen monipuolisia ratkaisutapoja • soveltaa työssä tarvittavaa tietoa monipuolisesti ja perustellusti • arvioi suoriutumistaan realistisesti sekä tunnistaa vahvuuksiaan ja kehittämisen kohteitaan
Kiitettävä 5	<ul style="list-style-type: none"> • suunnittelee ja toteuttaa työkokonaisuuden itsenäisesti ottaen huomioon muut toimijat • toimii yhteistyökykyisesti ja rakentavasti haastavissakin vuorovaikutustilanteissa • soveltaa työssä tarvittavaa tietoa ongelmanratkaisutilanteissa monipuolisesti ja kriittisesti • esittää työhön ja toimintaympäristöön liittyviä perusteltuja kehittämissuhteita • arvioi suoriutumistaan realistisesti ja esittää perusteltuja ratkaisuja osaamisensa kehittämiseen • ymmärtää oman työnsä merkityksen osana laajempaa kokonaisuutta

Ammattitaidon osoittamistavat

Opiskelija osoittaa ammattitaitonsa näytössä käytännön työtehtävissä käyttämällä turvajärjestelmiä ja opastamalla asiakasta niiden oikeaan käyttöön. Siltä osin kuin tutkinnon osassa vaadittua ammattitaitoa ei voida arvioida näytön perusteella, ammattitaidon osoittamista täydennetään yksilöllisesti muilla tavoin.

2.10. Turvasuojaustehtävissä toimiminen, 30 osp

Ammattitaitovaatimukset

Opiskelija

Turvallinen työskentely

Opiskelija

- noudattaa työelämän säädöksiä ja sopimuksia sekä aikatauluja
- selvittää työmaan turvallisuusvastuut, noudattaa sovittuja sääntöjä ja -ohjeita
- liikkuu ja toimii turvallisesti asennusympäristössä erilaiset vaaratekijät tunnistuen ja huomioiden
- arvioi työhönsä liittyviä työturvallisuusriskejä ja ilmoittaa havaitsemistaan puutteista
- huolehtii turvallisista ja ergonomisista työtavoista
- auttaa tarvittaessa hätä- ja ensiaputilanteissa
- toimii säädösten mukaisesti toimivaltuuksiensa rajoissa

Toteuttaminen

Opiskelija

- hankkii tietoa olemassa olevista tai asennettavista turvajärjestelmistä
- huomioi suunnittelussa kohteiden turvallisuustekniset laitteistovaatimukset
- suunnittelee erilaisia rakenteellisia mekaanisia ja sähköisiä turvajärjestelmiä erilaisiin ympäristöihin
- käyttää ja tulkitsee suunnittelussa tarvitsemiaan sähköpiirrosmerkkejä, pohjakuvia ja erilaisia kaavioita
- käsittelee dokumentteja tietoturvaluokitukset huomioiden
- tekee sähkön perussuureisiin liittyviä laskutoimituksia
- laskee järjestelmän osista muodostuvat kustannukset ja esittää ne asiakkaalle perustellen
- tuntee tietoliikenteen perustermistön
- toimii yhteistyössä tietojärjestelmistä vastaavan henkilön kanssa
- suunnittelee pienimuotoisen lähiverkkoympäristön
- työskentelee tietoturvallisuuteen liittyvät säädökset ja ohjeet huomioiden
- tunnistaa, poistaa ja raportoi tietoturvallisuuteen liittyviä uhkia
- ymmärtää turvajärjestelmien fyysiset ja ohjelmalliset rajoitteet, ominaisuudet ja integrointimahdollisuudet
- suunnittelee turvajärjestelmiä olemassa olevat järjestelmät sekä resurssit huomioiden

Materiaalit ja menetelmät

Opiskelija

- käyttää suunnittelutyössä tarvittavia työvälineitä ja materiaaleja
- käyttää työssään oikeita ja tarkoituksenmukaisia suojaimia
- käyttää työssään tarkoituksenmukaisia ohjelmistoja ja dokumentteja
- ymmärtää erilaisten sähkö- ja tiedonsiirtokaapeleiden ominaisuuksia ja rajoitteita
- tulkitsee ja laatii turvallisuustekniikan suunnittelutyössä tarvittavia dokumentteja
- suunnittelee laite-, johdin- ja kaapelimerkinnot ohjeiden mukaisesti

Yhteistyö

Opiskelija

- tekee yhteistyötä muiden suunnitteluprojektissa tai työalueella toimivien henkilöiden kanssa
- hankkii tarvittavaa tietoa suunnittelua varten eri sidosryhmiltä
- toimii työn eri vaiheissa asiakassuhteita edistäen.

Arviointi

Opiskelija	
Tyydyttävä 1	<ul style="list-style-type: none">toteuttaa työn ohjeiden mukaisestitoimii yhteistyökykyisestitarvitsee joissakin tilanteissa lisäohjeitahyödyntää työssä tarvittavaa perustietoamuuttaa toimintaansa saamansa palautteen mukaisesti
Tyydyttävä 2	<ul style="list-style-type: none">toteuttaa työn oma-aloitteisesti ja ohjeiden mukaisestitoimii yhteistyökykyisesti ja vuorovaikutteisestitarvitsee vain harvoissa tilanteissa lisäohjeitahyödyntää työssä tarvittavaa tietoa tarkoituksenmukaisestimuuttaa toimintaansa saamansa palautteen ja omien havaintojen mukaisesti
Hyvä 3	<ul style="list-style-type: none">toteuttaa työkokonaisuuden itsenäisestitoimii yhteistyökykyisesti ja aloitteellisesti vuorovaikutustilanteissaselviytyy tavanomaisista ongelmanratkaisutilanteistahyödyntää työssä tarvittavaa tietoa monipuolisestiarvioi suoriutumistaan realistisesti
Hyvä 4	<ul style="list-style-type: none">suunnittelee ja toteuttaa työkokonaisuuden itsenäisestitoimii yhteistyökykyisesti ja rakentavasti vuorovaikutustilanteissaselviytyy ongelmanratkaisutilanteista hyödyntäen monipuolisia ratkaisutapojasoveltaa työssä tarvittavaa tietoa monipuolisesti ja perustellustiarvioi suoriutumistaan realistisesti sekä tunnistaa vahvuuksiaan ja kehittämisen kohteitaan
Kiitettävä 5	<ul style="list-style-type: none">suunnittelee ja toteuttaa työkokonaisuuden itsenäisesti ottaen huomioon muut toimijattoimii yhteistyökykyisesti ja rakentavasti haastavissakin vuorovaikutustilanteissasoveltaa työssä tarvittavaa tietoa ongelmanratkaisutilanteissa monipuolisesti ja kriittisestiesittää työhön ja toimintaympäristöön liittyviä perusteltuja kehittämissuhteitaarvioi suoriutumistaan realistisesti ja esittää perusteltuja ratkaisuja osaamisensa kehittämiseenymmärtää oman työnsä merkityksen osana laajempaa kokonaisuutta

Ammattitaidon osoittamistavat

Opiskelija osoittaa ammattitaitonsa näytössä suunnittelemalla asiakkaalle soveltuvan pienimuotoisen turvajärjestelmän käytännön työtehtävissä. Siltä osin kuin tutkinnon osassa vaadittua ammattitaitoa ei voida arvioida näytön perusteella, ammattitaidon osoittamista täydennetään yksilöllisesti muilla tavoin.

2.11. Turvajärjestelmän asentaminen ja huolto, 30 osp

Ammattitaitovaatimukset

Opiskelija

Työtehtävään valmistautuminen

Opiskelija

- noudattaa työelämän säädöksiä ja sopimuksia sekä aikatauluja
- noudattaa asennuksissa tarvittavia voimassa olevia ohjeita ja suunnitelmia
- työskentelee työturvallisuus huomioiden
- hallitsee tietoturvallisuuden keskeiset säädökset
- tulkitsee järjestelmien toimintaa ohjeiden, kaavakuvien ja suunnitelmien perusteella
- varmistaa järjestelmien asennuksissa tarvittavat työvälineet, suojaimet ja materiaalit sekä varmistaa niiden toimintakunnon
- arvioi järjestelmien sekä lukituksen asennuksiin ja asennusympäristöön liittyviä riskejä
- suunnittelee järjestelmien sekä lukituksen asennukset turvallisuus huomioiden

Asennukset

Opiskelija

- työskentelee tietoturvallisuuteen liittyvät säädökset ja ohjeet huomioiden
- käyttää tietojärjestelmiä sekä ottaa huomioon oman ja asiakkaan tietoturvallisuuden
- käsittelee, luokittelee ja säilyttää tietoa turvallisesti sekä tunnistaa niihin liittyviä uhkia
- käyttää turvallisesti ohjeiden mukaisia suojaimia, työvälineitä ja työmenetelmiä ja materiaaleja
- tekee palo- ja tilaturvallisuusjärjestelmien sekä lukituksen asennukset voimassa olevien säädösten, standardien, valmistajan ohjeiden ja asiakasympäristön vaatimusten mukaan
- rakentaa johtotiet ja toteuttaa palo- ja tilaturvallisuusjärjestelmien sekä lukituksen kaapeloinnit
- ohjelmoi ja dokumentoi palo- ja tilaturvallisuusjärjestelmän sekä lukituksen
- tekee yhteistyötä muiden työalueella toimivien henkilöiden kanssa
- tekee työssään tarpeellisia sähköisiä mittauksia, tulkitsee saamia mittaustuloksia ja tekee tarvittavia toimenpiteitä mittaustulosten perusteella
- huolehtii turvallisista ja ergonomisista työtavoista
- mittaa analogisiin ja digitaalisiin kytkentöihin liittyvien signaaleja mittalaitteilla sekä arvioi saamia mittaustuloksia
- asentaa pienimuotoisen lähiverkkoympäristön
- asentaa tietoverkkoon kuuluvan laitteen
- opastaa tietojärjestelmien käyttäjiä oikeaan ja turvalliseen käyttöön
- ilmoittaa havaitsemistaan tietoturvaloukkauksista ja raportoi ohjeiden mukaisesti

Materiaalit, komponentit ja menetelmät

Opiskelija

- ottaa huomioon materiaali- ja komponenttivalintoja tehdessään energiatehokkuuden ja kestävä kehityksen periaatteet
- valitsee asennuksissa tarvittavat työvälineet ja suojaimet sekä varmistaa niiden kunnon
- käyttää työssään tarkoituksenmukaisia raaka-aineita ja materiaaleja
- työstää materiaaleja niiden käsittelyohjeita noudattaen
- liittää ja kiinnittää eri materiaaleista tehtyjä kappaleita toisiinsa erilaisia tekniikoita käyttäen sekä tekee läpivientejä eri materiaaleihin
- varmistaa työkohteen jännitteettömyyden
- asentaa erilaisia sähkö- ja tiedonsiirtokaapeleita
- tulkitsee työssä tarvittavia dokumentteja ja tarvikelista
- tulkitsee mittaamalla komponenttien ja laitteiden toimintaa
- toimii vikatilanteissa työtehtävien edellyttämällä tavalla

Viimeistely ja dokumentointi

Opiskelija

- tekee laite-, johdin- ja kaapelimerkinnät annettujen suunnitelmien mukaan
- varmistaa, että asennukset on tehty turvallisesti ja työlle asetettujen tavoitteiden mukaisesti
- laatii tarvittavat dokumentit

- huolehtii asennusympäristön viimeistelystä ja siisteydestä sekä asennustöissä syntyneiden jätteiden lajittelusta kestävän kehityksen periaatteiden mukaisesti
- opastaa asiakasta laitteiden käytössä.

Arviointi

Opiskelija	
Tyydyttävä 1	<ul style="list-style-type: none"> • toteuttaa työn ohjeiden mukaisesti • toimii yhteistyökykyisesti • tarvitsee joissakin tilanteissa lisäohjeita • hyödyntää työssä tarvittavaa perustietoa • muuttaa toimintaansa saamansa palautteen mukaisesti
Tyydyttävä 2	<ul style="list-style-type: none"> • toteuttaa työn oma-aloitteisesti ja ohjeiden mukaisesti • toimii yhteistyökykyisesti ja vuorovaikutteisesti • tarvitsee vain harvoissa tilanteissa lisäohjeita • hyödyntää työssä tarvittavaa tietoa tarkoituksenmukaisesti • muuttaa toimintaansa saamansa palautteen ja omien havaintojen mukaisesti
Hyvä 3	<ul style="list-style-type: none"> • toteuttaa työkokonaisuuden itsenäisesti • toimii yhteistyökykyisesti ja aloitteellisesti vuorovaikutustilanteissa • selviytyy tavanomaisista ongelmanratkaisutilanteista • hyödyntää työssä tarvittavaa tietoa monipuolisesti • arvioi suoriutumistaan realistisesti
Hyvä 4	<ul style="list-style-type: none"> • suunnittelee ja toteuttaa työkokonaisuuden itsenäisesti • toimii yhteistyökykyisesti ja rakentavasti vuorovaikutustilanteissa • selviytyy ongelmanratkaisutilanteista hyödyntäen monipuolisia ratkaisutapoja • soveltaa työssä tarvittavaa tietoa monipuolisesti ja perustellusti • arvioi suoriutumistaan realistisesti sekä tunnistaa vahvuuksiaan ja kehittämisen kohteitaan
Kiitettävä 5	<ul style="list-style-type: none"> • suunnittelee ja toteuttaa työkokonaisuuden itsenäisesti ottaen huomioon muut toimijat • toimii yhteistyökykyisesti ja rakentavasti haastavissakin vuorovaikutustilanteissa • soveltaa työssä tarvittavaa tietoa ongelmanratkaisutilanteissa monipuolisesti ja kriittisesti • esittää työhön ja toimintaympäristöön liittyviä perusteltuja kehittämissuhteita • arvioi suoriutumistaan realistisesti ja esittää perusteltuja ratkaisuja osaamisensa kehittämiseen • ymmärtää oman työnsä merkityksen osana laajempaa kokonaisuutta

Ammattitaidon osoittamistavat

Opiskelija osoittaa ammattitaitonsa näytössä käytännön työtehtävissä toimimalla asiakkaan tiloissa lukitus, palo- tai tilaturvallisuusjärjestelmän asennus- tai huoltotehtävissä. Siltä osin kuin tutkinnon osassa vaadittua ammattitaitoa ei voida arvioida näytön perusteella, ammattitaidon osoittamista täydennetään yksilöllisesti muilla tavoin.

2.12. Turvatarkastustehtävissä toimiminen, 15 osp

Ammattitaitovaatimukset

Opiskelija

- noudattaa työelämän säädöksiä ja sopimuksia sekä aikatauluja
- noudattaa turvatarkastusta säätelevää lainsäädäntöä, turvallisuusmääräyksiä sekä ohjeita
- toimii turvallisuutta edistävällä tavalla sekä noudattaa työturvallisuusohjeita
- havainnoi työympäristöään ja raportoi poikkeamista
- perustaa turvatarkastuspisteen vallitsevien ohjeiden ja määräysten mukaisesti
- tarkastaa turvatarkastuspisteen laitteiden toiminnan, varusteiden ja käyttötarvikkeiden riittävyyden työvuoron alussa
- toimii yhteistyössä viranomaisten ja muiden järjestystä ylläpitävien tai vartiointia suorittavien henkilöiden kanssa
- käyttää yleisimpiä turvatarkastuksissa käytössä olevia teknisiä laitteita ja apuvälineitä
- tunnistaa vaaralliset esineet ja aineet sekä epävarmoissa tilanteissa osaa etsiä tarvittavan tiedon
- valitsee tarkastustilanteessa soveltuvimman käytössään olevan tarkastuslaitteen ja tekniikan sekä toimii vähimmän haitan periaatteen mukaisesti
- kertoo tarkastusmenettelystä tarkastettavalle asiakkaalle sekä opastaa ja ohjaa häntä tarkastuksen aikana
- ohjaa asiakasta osallistumaan aktiivisesti turvatarkastukseen tarkastuksen sujumuuden nopeuttamiseksi
- toimii erilaisissa asiakaspalvelutilanteissa ja mitoittaa toimintansa asiakkaan mukaisesti
- palvelee asiakasta suomen tai ruotsin kielen lisäksi vähintään yhdellä vieraalla kielellä
- yhteisen kielen puuttuessa opastaa ja auttaa asiakasta elein, ilmein sekä kehon kieltä käyttäen
- huomioi eri kulttuurien väliset erot, kulttuurien erityispiirteet, käytettävän kielen, asiakkaan iän, sukupuolen ja niiden vaikutuksen toimintaansa
- huomioi oman ja asiakkaan turvallisuuden
- noudattaa vaitiolovelvollisuutta sekä asiakkaan yksityisyyttä varjelevia seikkoja
- raportoi työnsä ja työvuoron tapahtumat tilanteen ja työnantajan ohjeistuksen vaatimalla tavalla
- huolehtii turvatarkastuspisteen sulkemisesta turvallisuusohjeita sekä työnantajan ohjeistusta noudattaen.

Arviointi

Opiskelija	
Tyydyttävä 1	<ul style="list-style-type: none">• toteuttaa työn ohjeiden mukaisesti• toimii yhteistyökykyisesti• tarvitsee joissakin tilanteissa lisäohjeita• hyödyntää työssä tarvittavaa perustietoa• muuttaa toimintaansa saamansa palautteen mukaisesti
Tyydyttävä 2	<ul style="list-style-type: none">• toteuttaa työn oma-aloitteisesti ja ohjeiden mukaisesti• toimii yhteistyökykyisesti ja vuorovaikutteisesti• tarvitsee vain harvoissa tilanteissa lisäohjeita• hyödyntää työssä tarvittavaa tietoa tarkoituksenmukaisesti• muuttaa toimintaansa saamansa palautteen ja omien havaintojen mukaisesti
Hyvä 3	<ul style="list-style-type: none">• toteuttaa työkokonaisuuden itsenäisesti• toimii yhteistyökykyisesti ja aloitteellisesti vuorovaikutustilanteissa• selviytyy tavanomaisista ongelmanratkaisutilanteista• hyödyntää työssä tarvittavaa tietoa monipuolisesti• arvioi suoriutumistaan realistisesti
Hyvä 4	<ul style="list-style-type: none">• suunnittelee ja toteuttaa työkokonaisuuden itsenäisesti• toimii yhteistyökykyisesti ja rakentavasti vuorovaikutustilanteissa• selviytyy ongelmanratkaisutilanteista hyödyntäen monipuolisia ratkaisutapoja• soveltaa työssä tarvittavaa tietoa monipuolisesti ja perustellusti• arvioi suoriutumistaan realistisesti sekä tunnistaa vahvuuksiaan ja kehittämisen kohteitaan
Kiitettävä 5	<ul style="list-style-type: none">• suunnittelee ja toteuttaa työkokonaisuuden itsenäisesti ottaen huomioon muut toimijat• toimii yhteistyökykyisesti ja rakentavasti haastavissakin vuorovaikutustilanteissa• soveltaa työssä tarvittavaa tietoa ongelmanratkaisutilanteissa monipuolisesti ja kriittisesti• esittää työhön ja toimintaympäristöön liittyviä perusteltuja kehittämissuhteita• arvioi suoriutumistaan realistisesti ja esittää perusteltuja ratkaisuja osaamisensa kehittämiseen• ymmärtää oman työnsä merkityksen osana laajempaa kokonaisuutta

Ammattitaidon osoittamistavat

Opiskelija osoittaa ammattitaitonsa näytössä käytännön työtehtävissä osallistumalla turvatarkastustoimintaan aidossa työkohteessa. Siltä osin kuin tutkinnon osassa vaadittua ammattitaitoa ei voida arvioida näytön perusteella, ammattitaidon osoittamista täydennetään yksilöllisesti muilla tavoin.

2.13. Ympäristöturvallisuustehtävissä toimiminen, 5 osp

Ammattitaitovaatimukset

Opiskelija

- noudattaa työelämän sopimuksia ja aikatauluja
- ottaa työssään huomioon ympäristöturvallisuuteen liittyvät säädökset
- toimii kestäväen kehityksen vaatimusten mukaisesti
- tunnistaa ympäristöturvallisuuteen liittyviä uhkia
- tekee työtään riskienhallinnan etenemisen prosessi huomioiden
- ottaa huomioon kemikaaliturvallisuuden perusasiat
- ottaa huomioon vaarallisia aineita käyttävää tai varastoivaa laitosta tai yritystä koskevat säädökset
- tunnistaa luonnonolosuhteisiin liittyviä vaaroja
- laatii työkohteessaan ympäristöturvallisuuteen liittyvän dokumentin
- käynnistää tarvittavat vahinkoa rajoittavat toimenpiteet ja tarvittaessa hankkii omatoimisesti ulkopuolista apua tilanteen hallitsemiseksi
- käyttää itse ja opastaa muita henkilöitä käyttämään erilaisia suojaimia erityis- tai häiriötilanteissa
- ottaa huomioon oman ja asiakkaan turvallisuuden kannalta oleelliset asiat
- raportoi työstään tilanteen vaatimalla tavalla säädökset ja kohteen ohjeet huomioiden.

Arviointi

Opiskelija	
Tyydyttävä 1	<ul style="list-style-type: none">toteuttaa työn ohjeiden mukaisestitoimii yhteistyökykyisestitarvitsee joissakin tilanteissa lisäohjeitahyödyntää työssä tarvittavaa perustietoamuuttaa toimintaansa saamansa palautteen mukaisesti
Tyydyttävä 2	<ul style="list-style-type: none">toteuttaa työn oma-aloitteisesti ja ohjeiden mukaisestitoimii yhteistyökykyisesti ja vuorovaikutteisestitarvitsee vain harvoissa tilanteissa lisäohjeitahyödyntää työssä tarvittavaa tietoa tarkoituksenmukaisestimuuttaa toimintaansa saamansa palautteen ja omien havaintojen mukaisesti
Hyvä 3	<ul style="list-style-type: none">toteuttaa työkokonaisuuden itsenäisestitoimii yhteistyökykyisesti ja aloitteellisesti vuorovaikutustilanteissaselviytyy tavanomaisista ongelmanratkaisutilanteistahyödyntää työssä tarvittavaa tietoa monipuolisestiarvioi suoriutumistaan realistisesti
Hyvä 4	<ul style="list-style-type: none">suunnittelee ja toteuttaa työkokonaisuuden itsenäisestitoimii yhteistyökykyisesti ja rakentavasti vuorovaikutustilanteissaselviytyy ongelmanratkaisutilanteista hyödyntäen monipuolisia ratkaisutapojasoveltaa työssä tarvittavaa tietoa monipuolisesti ja perustellustiarvioi suoriutumistaan realistisesti sekä tunnistaa vahvuuksiaan ja kehittämisen kohteitaan
Kiitettävä 5	<ul style="list-style-type: none">suunnittelee ja toteuttaa työkokonaisuuden itsenäisesti ottaen huomioon muut toimijattoimii yhteistyökykyisesti ja rakentavasti haastavissakin vuorovaikutustilanteissasoveltaa työssä tarvittavaa tietoa ongelmanratkaisutilanteissa monipuolisesti ja kriittisestiesittää työhön ja toimintaympäristöön liittyviä perusteltuja kehittämissuhteitaarvioi suoriutumistaan realistisesti ja esittää perusteltuja ratkaisuja osaamisensa kehittämiseenymmärtää oman työnsä merkityksen osana laajempaa kokonaisuutta

Ammattitaidon osoittamistavat

Opiskelija osoittaa ammattitaitonsa näytössä käytännön työtehtävissä tekemällä ympäristöturvallisuuteen liittyvän suunnitelman. Siltä osin kuin tutkinnon osassa vaadittua ammattitaitoa ei voida arvioida näytön perusteella, ammattitaidon osoittamista täydennetään yksilöllisesti muilla tavoin.

3. Liite. Arvoperusta

Ammatillisen koulutuksen tuottama osaaminen uudistaa ja kehittää yksilöitä, työelämää ja yhteiskuntaa. Ammatillinen koulutus antaa valmiuksia yksilöille ja yhteisöille tehdä ratkaisuja eettisen ja kriittisen pohdinnan, toisen asemaan asettumisen ja tietoon perustuvan harkinnan avulla. Osallisuus, aktiivinen toimijuus ja yhteisöllisyys korostuvat ammatillisen koulutuksen toiminnassa.

Ammatillinen koulutus edistää tasa-arvoa ja yhdenvertaisuutta sekä hyvinvointia ja demokratiaa. Ihmisoikeuksien kunnioittaminen, suvaitsevaisuus, erilaisuus ja kulttuurinen moninaisuus nähdään rikkautena ja ne toteutuvat koulutuksessa. Avoimuus luo turvallisuutta ja luottamusta.

Ammatillinen koulutus perustuu työelämän osaamistarpeisiin ja tarjoaa opiskelijan tavoitteisiin ja elämäntilanteeseen sopivia osaamisen kehittämisen tapoja. Toimintaympäristöjen muuttuessa ammatit muuttuvat ja jokaisen vastuu osaamisensa kehittämisestä korostuu. Ammatillinen koulutus vastaa yksilöiden, työelämän ja yhteiskunnan osaamistarpeiden muutoksiin joustavasti ja vaikuttavasti.

Ammatillisessa koulutuksessa ymmärretään kestävän elämäntavan välttämättömyys ja rakennetaan osaamisperustaa ympäristön ja kansalaisten hyvinvointia edistävälle taloudelle. Ammatillinen koulutus lisää ymmärrystä luonnonvarojen kestävästä käytöstä, ilmastonmuutoksen hillinnästä ja siihen sopeutumisesta sekä luonnon monimuotoisuuden säilyttämisestä. Turvallinen työskentely, yrittäjämäinen asenne ja talouden hallinta ovat osa ammattitaitoa. Kansainvälistyminen ja globaali vastuu vahvistuvat.

Arvoperusta toteutuu ammatillisen koulutuksen toimintakulttuurissa, osaamisen hankkimisessa ja osoittamisessa sekä oppimisympäristöissä.